

Vastaus valtuustoaloitteeseen omaishoidon tuen neuvottelukunnan perustamisesta sekä omaishoidon strategian laatimisesta Pirkanmaan hyvinvointialueelle

Keskustan aluevaltuustoryhmä sekä muut aloitteen allekirjoittajat ovat aluevaltuuston kokouksessa 15.1.2024 § 17 jättäneet valtuustoaloitteen omaishoidon neuvottelukunnan perustamisesta sekä omaishoidon strategian laatimisesta Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Aloitteessa esitetään, että Pirkanmaan hyvinvointialueelle perustetaan omaishoidon neuvottelukunta, johon kutsutaan mukaan alueen omaishoitajayhdistysten edustajia, viranhaltijoita, aluevaltuutettuja eri poliittisista ryhmistä ja asiantuntijoita. Lisäksi aloitteessa esitetään, että Pirkanmaan hyvinvointialueelle laaditaan omaishoidon strategia.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Omaishoitoa kehitetään sekä valtakunnallisissa hankkeissa että Pirkanmaan hyvinvointialueen oman strategian ja kehittämissuunnitelmien mukaisesti. Valtakunnalliseen THL:n omaishoidon kehittämistyöhön sisältyy toimintatapojen kehittämistä, arviointia ja seuranta. Myös hyvinvointialueen ikäihmisten palvelujen IKI2035-kehittämissuunnitelmaan sisältyy kiinteästi toimenpiteiden seuranta ja arviointi. Ohjelman etenemisestä raportoidaan aluehallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Pirkanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa 2023–2026 huomioidaan mm. omaishoidon asiakkailta kerättävä asiakaspalaute.

Omaishoidon tuen koko Pirkanmaata koskevat myöntämisen perusteet ja palkkioluokat on vahvistettu Pirkanmaan hyvinvointialueen aluehallituksessa 24.10.2022 § 251. Mahdollisilla myöntämisperusteiden ja palkkioluokkien muuttamisella on taloudellisia vaikutuksia. Omaishoitajien määrän lisääntyminen vaikuttaa sekä maksettavien palkkioiden että palveluiden lisääntymiseen (lakisääteisten vapaiden aikaiset palvelut).

Omaishoitoa koskevia muutoksia ja niiden vaikutuksia seurataan ja arvioidaan ennen aluehallituksen päätöksentekoa vanhusneuvostossa ja vammaisneuvostossa. Yksilöasioiden jaosto käsittelee asiakkaiden tekemät oikaisuvaatimukset ja seuraa siten osaltaan myöntämisperusteiden toteutumista hyvinvointialueella. Lisäksi hyvinvointialueen valiokunnat käsittelevät aluevaltuuston päätöksentekoon tulevia laajakantoisia, strategisia ja poliittista harkintaa edellyttäviä asioita.

Omaishoidon tuen kokonaisuutta kehitetään Pirkanmaan hyvinvointialueella seuraavasti:

1. Hyvinvointialueen strategiset kärkiteemat

- Omaishoidon tuen kehittämistä ohjaavat Pirhan strategiset kärkiteemat: Tärkeintä on ihminen; Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut; Hyvinvoivat työntekijät; Yhdessä yhteentoimiva hyvinvointialue.
- Ensimmäisen toimintavuoden aikana painopiste on ollut erityisesti yhdenvertaisten palvelujen kehittämisessä, yhtenäisten toimintaohjeiden käyttöön ottamisessa ja jalkauttamisessa.

2. IKI 2035, ikäihmisten palvelujen kehittämisohjelma

- IKI2035-ohjelman toimenpidesuunnitelman osatavoitteena 3.4. on Omais- ja perhehoidon vahvistaminen. Konkreettisina tavoitteina on omaishoidon tuesta tiedottaminen laajemmin, myöntämisperusteiden uudelleen arviointi tai palkkioiden tason uudelleenarviointi, omaishoidon tuen lakisääteisten vapaiden tapojen arviointi ja vapaiden tukeminen, lyhytaikaishoidon paikkojen lisääminen.
 - o Omaishoitajille suunnattu kysely omaishoidon tuen kokonaisuudesta toteutetaan syksyn 2024 aikana.

3. THL:n omaishoidon tuen kehittämistyöpajat

- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (THL) on käynnistänyt sosiaali- ja terveysministeriön (STM) toimeksiannosta hyvinvointialueiden vuorovaikutusohjauksen omaishoidon kehittämiseksi. Vuorovaikutusohjauksella tuetaan omaishoidon kehittämistä. THL järjestää vuonna 2024 neljä vuorovaikutusohjauksen työpajaa, joissa on mukana Pirhan omaishoidon tuen edustus.
- THL on valmistellut kansalliset yhtenäiset omaishoidon tuen myöntämisen perusteet, palkkioluokat ja toimintamallin (Omakari). Tällä hetkellä THL kartoittaa yhtenäisten myöntämisen perusteiden käyttöön otosta aiheutuvia vaikutuksia hyvinvointialueilla ja mahdollista toteutuksen aikataulua.

4. Terveyden edistämisen määrärahan hankehaku (STM, THL)

- Hakemus on tehty yhteistyössä eri järjestöjen, yhdistysten ja kuntien kanssa kesäkuussa 2024. Rahoituspäätös varmistuu tammikuussa 2025.
- Yhtenä teemana hankehaussa on omaishoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn edistäminen.

Omaishoitoa kehitetään parhaillaan kansallisesti, hyvinvointialueen omana toimintana sekä hankkeiden kautta. Omaishoidon neuvottelukunnan perustaminen ja erillisen omaishoidon strategian valmistelu näyttäytyy päällekkäisenä toimintana jo olemassa oleville toimenpideohjelmille ja kehittämishankkeille. Mahdollisella neuvottelukunnan perustamisella olisi myös taloudellinen sekä henkilöstöressurssia sitova vaikutus, mikä ei ole tarkoituksenmukaista.

Vastuuvalmistelijat:

Tuula Jutila, toimialuejohtaja, ikäihmisten ja vammaisten yhteiset palvelut

Kaisa Taimi, palvelujohtaja, asiakasohjauksen vastuualue

Marita Pitkänen, palvelupäällikkö, omaishoito